

Sygn. akt V CZ 54/17

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Paweł Grzegorzczak (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa U. Sp. z o.o. w P.

przeciwko V. Sp. z o.o. w P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 31 sierpnia 2017 r.,

zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 13 lutego 2017 r., sygn. akt XIX Ga [...],

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 19 stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił wniosek pozwanej V. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. o zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 19 stycznia 2016 r., sygn. XIX Ga [...]. Opłata nie została uiszczona w terminie, toteż Sąd drugiej instancji postanowieniem z dnia 13 lutego 2017 r. odrzucił skargę kasacyjną pozwanej.

Na postanowienie to zażalenie złożyła pozwana, zarzucając naruszenie art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2016 r. poz. 623, dalej - „u.k.s.c.”) i wnosząc - na podstawie art. 380 k.p.c. - o zmianę postanowienia oddalającego wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem orzecznictwa, Sąd Najwyższy, w postępowaniu inicjowanym zażaleniem na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające środek zaskarżenia, jest władny, na podstawie art. 380 k.p.c., poddać kontroli wcześniejsze niezaskarżalne postanowienie tego sądu, jeżeli miało ono wpływ na rozstrzygnięcie sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 r., I CZ 165/01, OSNC 2002, nr 7-8, poz. 102, z dnia 12 marca 2003 r., III CZ 16/03, niepubl., i z dnia 12 stycznia 2017 r., I CZ 100/16, niepubl.). Do postanowień takich należy postanowienie oddalające wniosek o zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że choć z art. 103 u.k.s.c. nie wynika, w jaki sposób osoba prawna ubiegająca się o zwolnienie od kosztów sądowych powinna wykazać swoją sytuację finansową, to należy przyjąć, że może tego dokonać przedstawiając dokumenty, które pozwalają określić jej sytuację majątkową, np. bilans roczny, sprawozdanie finansowe, wyciągi z kont bankowych, raporty kasowe, deklaracje podatkowe, umowy kredytowe, opinie banku oceniające zdolność kredytową, dokumenty stwierdzające obciążenie majątku ograniczonymi prawami rzeczowymi, dokumenty stwierdzające wysokość zobowiązań itp. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2007 r.,

V CZ 106/07, niepubl., z dnia 2 kwietnia 2015 r., I CZ 31/15, niepubl., i z dnia 27 października 2016 r., V CZ 65/16, niepubl.).

W okolicznościach sprawy Sąd Okręgowy zauważył, że pozwana nie wypełniła obowiązku przedłożenia wszystkich dokumentów, do których złożenia została wezwana, tj. sprawozdania finansowego za rok 2015, bilansu lub rachunku zysków i strat, a także dokumentów obrazujących stan wszystkich posiadanych rachunków bankowych, czym uniemożliwiła dokonanie wszechstronnej oceny jej sytuacji finansowej. W toku postępowania zażaleniowego pozwana przedłożyła jednak kopię bilansu, rachunku zysków i strat, a także kopie pism pochodzących od wskazanych przez Sąd Okręgowy banków, obrazujących stan rachunków. Z dokumentów tych wynikało, że zobowiązania krótkoterminowe pozwanej znacznie przekraczały wartość aktywów obrotowych, rachunek wyników wskazywał na stratę, a rachunki bankowe nie wykazywały salda dodatniego.

Ponadto, należało zwrócić uwagę, że pozwana została zwolniona w całości od opłaty od apelacji, w judykaturze ukształtowało się natomiast stanowisko, zgodnie z którym, gdy na wcześniejszych etapach postępowania stronie przyznano zwolnienie od kosztów sądowych, odmowa udzielenia jej takiego zwolnienia w postępowaniu kasacyjnym wymaga stwierdzenia, że położenie strony uległo w jakimś aspekcie poprawie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2005 r., III CZ 77/05, niepubl., z dnia 6 maja 2011 r., II CZ 12/11, niepubl., z dnia 28 maja 2013 r., V CZ 12/13, niepubl., z dnia 27 listopada 2013 r., V CZ 61/13, niepubl., z dnia 13 lutego 2015 r., II CZ 91/14, niepubl. i z dnia 10 listopada 2016 r., IV CZ 45/16, niepubl.). Z materiału sprawy nie wynikało, aby w przypadku pozwanej sytuacja taka miała miejsce.

Odmowę zwolnienia od kosztów sądowych należało zatem uznać za nieuzasadnioną, co pociągało za sobą konieczność uchylenia postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 380, art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw